

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Львівський національний університет імені Івана Франка**  
**Філологічний факультет**  
**Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького**

**Затверджено**

На засіданні кафедри слов'янської  
філології імені професора Іларіона  
Свенціцького  
філологічного факультету  
Львівського національного університету  
імені Івана Франка  
(протокол № від 31 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_

(доц. Сорока О.Б.)

**Силабус з навчальної дисципліни**  
**«Сербська лінгвокультурологія»,**  
**що викладається в межах ОПП «Сербська мова та література»**  
**другого (магістерського) рівня вищої освіти**  
**для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія,**  
**спеціалізації 035.03 слов'янські мови та літератури (переклад**  
**включно), 035.035 сербська мова та література (переклад**  
**включно – перша сербська)**

Львів 2023 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Львівський національний університет імені Івана Франка**  
**Філологічний факультет**  
**Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького**

**Затверджено**

На засіданні кафедри слов'янської  
філології імені професора Іларіона  
Свенціцького  
філологічного факультету  
Львівського національного університету  
імені Івана Франка  
(протокол № від 31 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(доц. Сорока О.Б.)

**Силабус з навчальної дисципліни**  
**«Сербська лінгвокультурологія»,**  
**що викладається в межах ОПШ «Сербська мова та література»**  
**другого (магістерського) рівня вищої освіти**  
**для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія,**  
**спеціалізації 035.03 слов'янські мови та літератури (переклад**  
**включно), 035.035 сербська мова та література (переклад**  
**включно – перша сербська)**

Львів 2023 р.

**Силабус курсу «Сербська лінгвокультурологія»  
2023-2024 навчального року**

**Назва курсу:**

**«Сербська лінгвокультурологія»**

**Адреса викладання курсу:**

**Кафедра слов'янської філології імені Іларіона Свенціцького**

**Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна:**

**Філологічний факультет, кафедра слов'янської філології ім. проф. Іларіона Свенціцького**

**Галузь знань, шифр та назва спеціальності:**

**035 філологія 035.03 слов'янські мови та літератури (переклад включно), 035.035**

**сербська мова і література (переклад включно (переклад включно ) перша - сербська**

**Викладачі курсу.**

**Васильєва Л.П.**

**Контактна інформація викладачів.**

**milav2000@yahoo.com**

**Консультації з курсу відбуваються**

**Відповідно до розкладу**

**Сторінка курсу.**

**Сайт кафедри**

**Інформація про курс.**

**Завдання курсу «Сербська лінгвокультурологія» є формування теоретичних знань з дисциплін і практичних умінь для аналізу мовних явищ на різних етапах розвитку мовної системи. Цей курс забезпечує всебічне розуміння розвитку сербської мови та її зв'язку з культурними надбаннями, готує студентів до викладання цієї дисципліни.**

**Коротка анотація курсу.**

Навчальна дисципліна розрахована на студентів 5 курсу (сербська філологія), що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Вона пропонує вивчення розвитку сербської мови, а також вивчення різних рівнів її мовної системи на тлі інших середньопівденнослов'янських мов з метою подальшого викладання цієї дисципліни, що дає можливість зрозуміти основи міжкультурної комунікації на цих теренах. Ці аспекти висвітлюються через призму мовознавчої науки.

Оволодіння курсом за запропонованою програмою допоможе студентам отримати практичні і теоретичні знання з усіх її мовних рівнів, з'ясувати її сучасний стан зрозуміти актуальні проблеми, тенденції, динаміку розвитку мови, засвоїти основи міжкультурної комунікації на тлі розвитку мовознавчої науки.

Пропонований курс лекцій і практичних (32 години) читається у 1 семестрі.

**Мета та цілі курсу.**

**Мета** навчальної дисципліни засвоєння теоретичного матеріалу курсу з опорою на знання нормативної граматики та з виходом у практичну діяльність.

**Метою викладання навчальної дисципліни є ґрунтовне оволодіння знаннями з курсу Сербська лінгвокультурологія.**

Основними завданнями курсу є ознайомлення студентів з основними фактами і тенденціями розвитку мови, її системи, засвоєння цих знань і вміння застосовувати їх на практиці, показати основи міжкультурної комунікації на середньопівденнослов'янських теренах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

**знати:** теоретичний матеріал зазначених тем, зокрема розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; знати й розуміти систему хорватської мови її розвиток, історію сербської мови, знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; розрізняти діалектні та літературні форми, характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють, знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності;

**вміти:** використовувати вивчений матеріал на практиці, зокрема, ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; організовувати процес свого навчання й самоосвіти; використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; характеризувати діалектні та соціальні різновиди хорватської мови описувати соціолінгвальну ситуацію; використовувати мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя; здійснювати лінгвістичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів; збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання; мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах; мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології, опанувати факти національної диференціації новоштокавських стандартів.

### **Навчальна дисципліна спрямована на формування**

#### **таких загальних компетентностей:**

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

#### **фахових компетентностей:**

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації (слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – хорватська) для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання курсу „Сербська лінгвокультурологія» загалом це ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати; організовувати процес свого навчання й самоосвіти; використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності; розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; знати й розуміти систему мови, історію і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності; характеризувати діалектні та соціальні різновиди хорватської мови описувати соціолінгвальну ситуацію; знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності; Аналізувати лексичні одиниці та синтаксичні конструкції, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх

зумовлюють; використовувати хорватську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя; здійснювати лінгвістичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів; знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності; збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання; мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах; мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

За освітньою програмою:

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації (слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська)

ПРН 18. Володіти на високому рівні хорватською мовою для здійснення професійної діяльності

### **Методи навчання.**

Використовуються такі методи навчання:

а) *словесні* – лекція, пояснення, бесіда;

б) *наочні* – ілюстрування лекційного матеріалу таблицями, схемами та графіками;

в) *практичні* – виконання практичних робіт, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, узагальнень та аналізу та формування вмій і навичок інтерпретації фактів і стану розвитку сербської морфології та лексикології.

Розглядаються мовознавчі проблеми, студенти вчаться застосовувати набуті знання на практиці, робити наукові узагальнення.

### **Література для вивчення дисципліни.**

Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан.

– Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. – 344 с.

Єрмоленко С. С., Бибик С.П., Тодор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. – Київ: Либідь, 2001. – 224 с.

Васильєва Л.П. Південнослов'янська проблематика в мовознавчих зацікавленнях Івана Франка. Львів, 2006. – 72 с.

*Baotić J.* Standardni srpskohrvatski jezik, norme i varijante // Književni jezik. Br. 13/1. – Sarajevo, 1984. – S.112–119.

*Baotić J.* Standardni jezici štokavskog narječja // Simpozij o bosanskom jeziku (Zbornik radova). – Sarajevo, 1999. – S.89–96.

- Brozović D.* Gramatičke značajke hrvatskoga jezika // *Jezik*. – 1997. – Br.4. – S.127–135.
- Brozović D.* Aktuelna kolebanja hrvatske jezične norme // *Jezik*. – 1998. – Br.5. – S.161–176.
- Čirgić A.* Fonetsko-fonološke razlike između crnogorskoga i srpskoga jezika // *Lingua Montenegrina*, časopis za jezikoslovna, književna i kulturna pitanja. Br. 1, Institut za crnogorski jezik i jezikoslovlje »Vojislav P. Nikčević«, Cetinje, 2008. – str. 171-190.
- Jahić Dž., Halilović S., Palić I.* Gramatika bosanskoga jezika. – Zenica: Dom štampe, 2000. –476 s.
- Nikčević V.* Gramatika crnogorskog jezika. – Podgorica: DANU, 2001. –586 str.
- Ivić M.* Problem norme u književnom jeziku // *Jezik*. – 1965–1966. – Br.1. – S.1–8.
- Pranjković I.* Hrvatski jezik u BiH // *Vjesnik*. – 1996. – 2.pros. – S.3.
- Samardžija M.* Puristička načela i kriteriji // *Hrvatski jezik*. D.4.– Zagreb: Školska knjiga, 1998. – S.58–66.
- Silić J.* Nekoliko misli o normi // *Norme i normiranje hrvatskoga standardnoga jezika*. – Zagreb: Matica hrvatska, 1999. – S. 203–211.
- Vasiljeva Lj.* Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.

#### **Допоміжна**

- Ивић П.* Српски народ и његов језик. – Београд: Просвета, 1971. – 334 с.
- Ивић П.* Укратко о разним темама // Из историје српскохрватског језика. – Ниш: Просвета, 1991. – С. 315–322.
- Ивић П.* Књижевни и народни језик код Срба // Историја српског народа. Књ.2. Београд, 1982. С. 315–347.
- Ивић П.* Против ускогрудости // Политика. 1984. 25. јан. С. 18.
- Ивић П.* Развој књижевног језика на српскохрватском језичном подручју // О језику некадашњем и садашњем. Београд, 1990. С. 87–140.
- Стевановић М.* Савремени српскохрватски језик. Књ.2. – Београд: Научно дело, 1986. – 942 с. (Уводни део)

#### **Інші інформаційні ресурси**

##### 1. Библиотеки:

- Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (вул. М.Драгоманова, 5, 17);
- кафедральна бібліотека;
- міські бібліотеки м.Львова: бібліотека АН імені В.Стефаника (вул.В.Стефаника, 2);
- Львівська обласна бібліотека (пр. Т.Шевченка, 13).

##### 2. Джерела Інтернет.

Вивчення дисципліни студентами передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси, у тому числі Internet-джерела та комунікацію з носіями мови, яку вони вивчають.

<http://hjp.hr/>  
<http://hrcak.srce.hr>  
<https://vukajlija.com/forum/teme/51421-srpski-jezicki-portal>  
<http://www.srpskijeziackiatelje.com/>

### **Тривалість курсу.**

**1 семестр**

### **Обсяг курсу.**

**105 год., з них аудиторних - 32год., кредитів 3,5, модулів – 3**

### **Очікувані результати навчання.**

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

**знати:**основні поняття курсу, які визначають стан розвитку хорватської мови на в історичному вимірі, стан дослідження цих проблем; теоретичний матеріал з розвитку сербської мови.

**вміти:**комунікувати на теми, пов'язані зі спеціалізацією і даним курсом.

характеризувати мовні явища, опираючись на сучасні мовознавчі дослідження,використовувати теоретичні знання з комунікативною метою.

### **Ключові слова.**

**хорватська мова, середньопівденнослов'янські мови, лексика, фонетика, морфологія, синтаксис, синхронія, діяхронія.**

### **Формат курсу.**

**очний**

**Теми.**

**1.Курс – 1 семестр**

Jezik sistem i jezik standard. Norma i kodifikacija

Srpskohrvatski jezik kao zajednički jezik Srba, Hrvata, Bosanaca i Crnogoraca.

Dijalekatska osnovica srednjojužnoslovenskih jezika.

Jezici u 20.stoljeću.

Jezička situacija u nekadašnjoj Jugoslaviji i jezičke varijante.

Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – dvije korelativne jezičke varijante.

Srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik – četiri korelativne jezičke varijante.

Srednjojužnoslovenski jezički standardi. Razlike na jezičkim razinama.

**Схема курсу (див. табл. наприкінці документу)**

### **Підсумковий контроль, форма.**

**Форма підсумкового контролю успішності навчання іспит - 1 семестр.**

### **Пререквізити.**

**Отримані навички з вивчення практичного курсу мови, курс старослов'янська мова.**

**Володіння лексичними темами з різних галузей знань та мовознавчим термінологічним апаратом.**

<b>Необхідне обладнання.</b>	Проектор, комп'ютер.
<b>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності).</b>	<b>Тести, контрольні роботи.</b> Максимальна сума підсумкових балів – 100. Підсумковий контроль передбачений у формі іспиту у 1 семестрі. Іспит оцінюється за 50-бальною шкалою. Бали за поточну успішність нараховуються за усні опитування на практичному занятті та виконання модульних контролів. Оцінка за модульний контроль складається із виконання тестів та написання рефератів. Максимальна кількість балів за поточну успішність – 50.
<b>Питання до заліку.</b>	<b>1 курс 1 семестр</b>

	<p>Jezička kultura. Komunikacija u višenacionalnim zajednicama. Govorni čin. Struktura u tipovi govornih činova. Osnove međukulturne komunikacije. Standardna novoštokavština. Faktori nacionalne diferencijacije standardne novoštokavštine. Poredba norme: ortoepske, fonetske, morfološke, sintaksičke, leksičkosemantičke</p>
<b>Опитування</b>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>



## СХЕМА КУРСУ

### 3 КУРС. I СЕМЕСТР

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	<b>МОДУЛЬ I.</b>				
2 г. 1	Lingvokulturologija kao nauka. Jezik i kultura Čovek, jezik i kultura	лекція  практична	Загнітко А., Богданова І. Лінгвокультурологія . – Вінниця, 2017. – 286 с.	Lingvokulturologija kao nauka. Jezik i kultura Čovek, jezik i kultura <b>16</b>	22.09.
2 г. 2					
2 г. 3	Čovek, jezik i kultura	лекція	Загнітко А., Богданова І. Лінгвокультурологія . – Вінниця, 2017. – 286 с.	Čovek, jezik i kultura <b>14</b>	2.10
2 г. 4		практична			
	<b>МОДУЛЬ 2.</b>				
2 г. 5	Osnove međukulturne komunikacije. Standardna novoštokavština.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj.	Osnove međukulturne komunikacije. Standardna novoštokavština. <b>16</b>	19.10
2 г. 6		практична			

			Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.		
2 г. 7	Faktori nacionalne diferencijacije standardne novoštokavštine.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.	Faktori nacionalne diferencijacije standardne novoštokavštine.  – 16	2.11
2 г. 8		практична			
4 г. 9. -	Poredba norme: ortoepske, fonetske.	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002. Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010.	Poredba norme: ortoepske, fonetske. - 5,5	30.11
4 г. 12.		практична			

			– 221 s.		
4 г. 13.	Poredba norme: morfološke, sintaksičke, leksičkosemantičke	лекція	Васильєва Л. Штокавські літературні мови: проблеми становлення, розвитку, сучасний стан. – Львів: ЛНУ ім. Ів.Франка, 2002.	Poredba norme: morfološke, sintaksičke, leksičkosemantičke - 5,5	23.12
4 г. 16.		практична	Vasiljeva Lj. Srednjojužnoslavenski jezici u sinkroniji i dijakroniji. – Osijek CKD “M – M”, 2010. – 221 s.		

32 год.

73 год.